

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 277/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen veneiden kiinnittymisenesto- valmisteista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Saara-Sofia Sirénin /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 277/2016 vp:

Aikooko hallitus alentaa veneiden kiinnittymisenesto- eli antifouling-valmisteiden sallittuja kuparipitoisuuksia saadakseen muutoksen perusteluissa mainittuun nykytilanteeseen, joka on ympäristön kannalta kestävä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Turvallisuus ja kemikaalivirasto (Tukes) vastaa kiinnittymisenesto- eli antifoulingvalmisteiden hyväksymisestä Suomessa kemikaalilain 599/2013 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 528/2012 (biosidiasetus) mukaisesti. Kiinnittymisenestovalmistetta ei saa saattaa markkinoille eikä käyttää ilman Tukesin hyväksymistä. Hyväksyessään biosidivalmisteen Tukes varmistaa, että kemikaalilaisissa tai biosidiasetuksessa mainitut hyväksymisen edellytykset täyttyvät. Hyväksymisen edellytyksenä on, että valmiste ei aiheuta ilmeistä haittaa terveydelle tai ympäristölle hyväksymisen ehtojen mukaan käytettäessä. Valmisteen on oltava riittävän tehokas ja käyttötarkoitukseensa sopiva. Kiinnittymisenestovalmisteiden hyväksymispäätökset perustuvat ympäristö- ja terveystieteellisiin arvioihin. Tukesin lupapäätöksissä annettujen hyväksymisen ehtojen mukaisesti kiinnittymisenestovalmisteiden käytön ja poiston yhteydessä tulee huolehtia, ettei valmisteita joudu maahan tai vesistöön.

Suomella ja Ruotsilla on muihin EU:n jäsenmaista poiketen ollut kiinnittymisenestovalmisteiden kansallinen hyväksymismenettely olemassa jo 2000-luvun alusta.

Biosidiasetuksen siirtymäajan puitteissa kiinnittymisenestovalmisteiden kansallinen riskinarviointi muuttuu vähitellen EU-tason biosidivalmisteiden riskinarvioinniksi ja lupamenettelyksi. Valmisteet arvioidaan aina yhden EU-jäsenmaan toimesta ja hyväksytään vastavuoroisesti kansallisesti muissa jäsenmaissa. Biosidiasetuksen artikla 37:n mukaan jäsenmailla on kuitenkin mahdollisuus poiketa vastavuoroisesta hyväksymisestä omaan riskinarvioon perustuen ja perustelluista syistä, kuten esimerkiksi ympäristönsuojelusyistä tai jos kohde-eliöitä ei esiinny haitallisissa määrin taikka ylipäättään ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi.

Itämeren alueella on meneillään kiinnittymisenestovalmisteisiin liittyviä tutkimushankkeita. Ruotsin vetämän nelivuotisen poikkitieteellisen CHANGE-tutkimushankkeen (www.changeantifouling.com) alustavat tutkimustulokset osoittavat mm. että Itämerellä riittävä

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 277/2016 vp

teho veneiden pohjiin kiinnittyviä eliöitä vastaan voitaisiin saavuttaa pienemmillä kuparipitoisuuksilla kuin mitä Suomen markkinoilla tällä hetkellä olevissa valmisteissa on. Projektissa on tarkoitus edistää kestävää veneilyä Itämeren alueella kehittämällä ympäristön kannalta parempia ja kestävämpiä veneilykäytäntöjä tietoa jakamalla sekä moderneja sovelluksia kehittämällä, vähentämällä kemialliseen vaikutukseen perustuvien kiinnittymisenestomaalien käyttö minimiin huviveneissä ja edistämällä muita veneen puhtaanapitotekniikoita. Tukes on mukana CHANGE-projektin neuvottelukunnassa.

Turussa vuosina 2014 - 2015 tehdyt veneiden pesuvesitutkimukset vahvistavat ruotsalaisten aikaisempia tutkimustuloksia, joiden mukaan veneiden pohjien käsittelemättömät pesuedet sisältävät vielä vuosikymmeniä sitten kiellettyjä aineita kuten tributyyli- ja trifenyylitinaa sekä erinäisten raja-arvojen ylittäviä metallipitoisuuksia ja kiintoaines- ja fosforipitoisuuksia.

Koska vain harvassa pienvenesatamassa on olemassa erityinen veneiden pesupaikka, josta pesuedet johdetaan puhdistukseen, on tilanteessa parannettavaa. Kemikaaleja sisältävät pesuedet päätyvät usein maahan ja osa niistä kulkeutuu pintavaluntana vesistöön. Tukesin antamissa kiinnittymisenestovalmisteiden lupapäätöksissä hyväksymisen ehtoihin kuuluva määräys päästöjen estämisestä ei siis käytännössä aina toteudu.

Huvivenesatamien ympäristönsuojelusta voi kunta määrätä ympäristönsuojelulain 202 §:n nojalla annettavissa kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä. Joissakin kunnissa määräykset sisältävät ohjeet sekä maalinpoistossa syntyvän kuivan jätteen että pesuvesien käsittelylle, mutta kaikissa kunnissa ei ilmeisesti tällaisia määräyksiä ole. Huvivenesatamien ympäristömääräyksissä sekä niiden toteutumisissa on siis vielä kehittämisen varaa.

Päätöksenteon kannalta olisi tärkeä, että seurantatietoja kemikaalien pitoisuuksista ympäristössä olisi käytettävissä. Suomessa seurannat ovat viranomaisten vähenevien resurssien vuoksi rajoittuneet lähinnä säädösten nojalla pakollisiin seurantoihin.

CHANGE-projektin tutkimustuloksia on tarkoitus käyttää hyväksi ja selvittää yhdessä hyväksymisestä vastaavan viranomaisen (Tukes) kanssa, mihin toimiin ryhdytään kuparipitoisuuden rajoittamisessa. Kiinnittymisenestovalmisteiden hyväksymisenehtoja on syytä tarkastella uudelleen ja selvittää miten esimerkiksi veneiden kunnostuksen päästöt (maalauksen ja maalinpoiston) saadaan minimoitua asianmukaiselle tasolle.

Helsingissä 15.6.2016

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen